

جستاری در موضوع هوش مصنوعی (۲)

فرزین ناژداکی

مدیریت مجموعه آمایش حقوق

با پرداختن به کلیات پیشینه و قابلیت ها و مزایای هوش مصنوعی در قسمت قبلی و دانستن این که هوش مصنوعی مجموعه عظیمی است از فرصت ها و تهدیدها و از آنجا که موفقیت و به ثمر نشستن هر پدیده نو یا هر امر اجرایی و همچنین پیشگیری از وقفه و انحراف از اهداف و خنثی و کم اثر شدن اقدامات و امور مختلف منوط به وجود قواعد و مقررات مفید و موثر می باشد و بدیهی است که در هر تقنین و ایجاد قاعده ای جمع بین خبرگان آن موضوع و حقوقدانان امری ضروری و ضامن موفقیت آن اقدام می باشد. حضور حقوقدانان مبرز و آگاه و مسئولیت شناس و همچنین میزان روزآمدی و وقوف آنان به چند و چون موضوعات روز می تواند کمک شایسته ای در جهت موفقیت در اهداف ملی و جامعه باشد. دید ثانویه ای که در مورد هوش مصنوعی بعد از مزایای آن وجود دارد آسیب ها و خطرات آن می باشد که صد البته باید ضمن در نظر گرفتن تمامی اشکالات استفاده از آن را در صدر امور علمی خود قرار دهیم.

به نظر می رسد حقوقدانان در این رابطه با احساس وظیفه و مسئولیت مهمی را خواهد داشت و با بررسی هم جانبه موضوع آسیب شناسی و جنبه های پیشگیرانه استفاده بهره ورانه از هوش مصنوعی را برای آحاد جامعه به بهترین شکل میسر می سازند عواملی که ممکن است گفته شود تقنین را برای کنترل هوش مصنوعی دچار چالش کند.

۱- عدم آگاهی و شناخت از ماهیت و عملکرد آن و عدم امکان بررسی دقیق وجوه تهدیدآمیز آن

۲- عدم برخوردای از اقتدار در جهت کنترل چالش های این مسیر

۳- هراس از عواقب عملکردی نبودن قوانین موضوعه

۴- نگرانی از عکس العمل اجتماعی نسبت به قوانین موضوعه و ایجاد محدودیت احتمالی با توجه به یادآوری فرصت ها و مزایای هوش مصنوعی ضروری است چالش ها و تهدیدهای آن را نیز مرور کنیم:

۱- ترس از تهدید یا از دست رفتن برخی مشاغل

۲- کاهش امنیت داده ها در هر سیستمی

۳- دسترسی عمیق به اطلاعات خصوصی

۴- گسترش انواع جعل ها خصوصاً در دعاوی

۵- روزآمد نبودن قوانین برای تطبیق پذیری با ویژگی های هوش مصنوعی

علاوه بر موارد یاد شده دیدگاه کارشناس هوش مصنوعی را در خصوص تهدیدات هوش مصنوعی به این شرح مرور می کنیم.

«قبلاً متخصصین حوزه هوش مصنوعی راجع به فریبکاری هوش مصنوعی حرف می زدند ولی نسبت به این موضوع نگاه تردیدآمیزی وجود داشت اما اخیراً شواهد واضحی از این داریم که چیزهایی که باید در داستان های تخیلی باقی می ماندند دارند در زندگی عادی اتفاق می افتند شواهد واضحی داریم که مدل های هوش مصنوعی پیشرو دروغ می گویند و فریبکاری می کنند مثلاً وقتی به مدل هوش مصنوعی می گوییم که قرار است جایگزین یا

متوقف شود می گردد و راهی برای بقا پیدا می کند مثلاً متوسل به شیوه های تقلب می شود پس تصور کنید میلیون ها نابغه که با سرعت فرابشری فریبکار، تشنه قدرت و بی ثبات هستند این خبر نباید حس خوبی را ایجاد کند انسان فکر می کند وقتی با چنین تکنولوژی غیرقابل کنترلی طرف است لابد با بیشترین هوشمندی و دقت ممکن نسبت به هر تکنولوژی دیگری در دسترس عموم قرارش می دهیم در حالی که الان مسابقه بر سر اول بودن است چون انگیزه اصلی این است بایستی هرچه بیشتر برای تسلط پیدا کردن به بازار میانبر زده شود و ارائه کنندگان هرچه بیشتر اثبات کنند جدیدترین توانایی ها را ارائه می کنند درآمد بیشتری خواهند داشت و در این مسابقه جلوتر می افتند اما در عین حال افشاگری هایی را در شرکت های هوش مصنوعی می بینیم که بدون توجه به میلیون ها درآمد به عموم مردم هشدار می دهند که باید برای این وضعیت کاری کرد. موفقیت های اخیر بزرگترین برندها هم تا حدودی به خاطر پیشرفت های بدون توجه به محافظت از مردم تمرکز داشت در واقع الان قدرتمندترین غیرقابل توصیف ترین و غیرقابل کنترل ترین تکنولوژی ساخت دست بشر را عرضه می کنیم و این تکنولوژی همین الان دارد رفتارهای فریبکاران و خودخواهانه به نمایش می گذارد که مشابه آن را فقط در فیلم های علمی تخیلی دیده ایم سرعت عرضه این تکنولوژی از هر تکنولوژی دیگری در طول تاریخ به مراتب بیشتر است و انگیزه ساختن آن نیز میانبر زدن حداکثری در حوزه امنیت است این سوال پیش می آید این کارها را می کنیم که مثلاً به آرمان شهر برسیم؟ کارشناس می گوید کاری که داریم می کنیم با یک کلمه توصیف می شود دیوانه وار.»

از کجا بدانیم که این هم هراس افکنی از هوش مصنوعی اگرچه قسمت هایی از آن صحیح است یک پروژه نیست برای اینکه ذهن ما را از چنین امکانی دور کند و حتی اگر می خواهیم از آن استفاده کنیم با ترس و منفعلانه باشد.

آیا باید نگران بیکار شدن تعدادی از افراد جامعه باشیم در حالی که در کشور فراوان است امکان به وجود آمدن انواع اشتغالها که حتی از خود هوش مصنوعی می باشد.

اتخاذ روش تهاجمی به هوش مصنوعی و نه تدافعی و انفعالی و همچنین تلاش برای پیش دستی نسبت به عوارض هوش مصنوعی که از جمله آن تصویب قوانین کمک کننده به اجرای این ایده شجاعانه خواهد بود. نداشته ها، نقصان ها و آسیب شناسی ها مدنظر قرار گرفته شود و داشته ها جهت تدبیر و مقابله به کار گرفته شود (توانایی های رفع تهدید و چالش) یکی از بهترین برطرف کننده های نگرانی و دغدغه افراد و جامعه نسبت به اتخاذ هوش مصنوعی می تواند علم حقوق باشد که با تحقیق و تدوین و تقنین مسیریابی مناسبی را جهت بهره برداری طرفیت این موضوع فراهم سازد.